

EU VE SVĚTOVÉ EKONOMICE

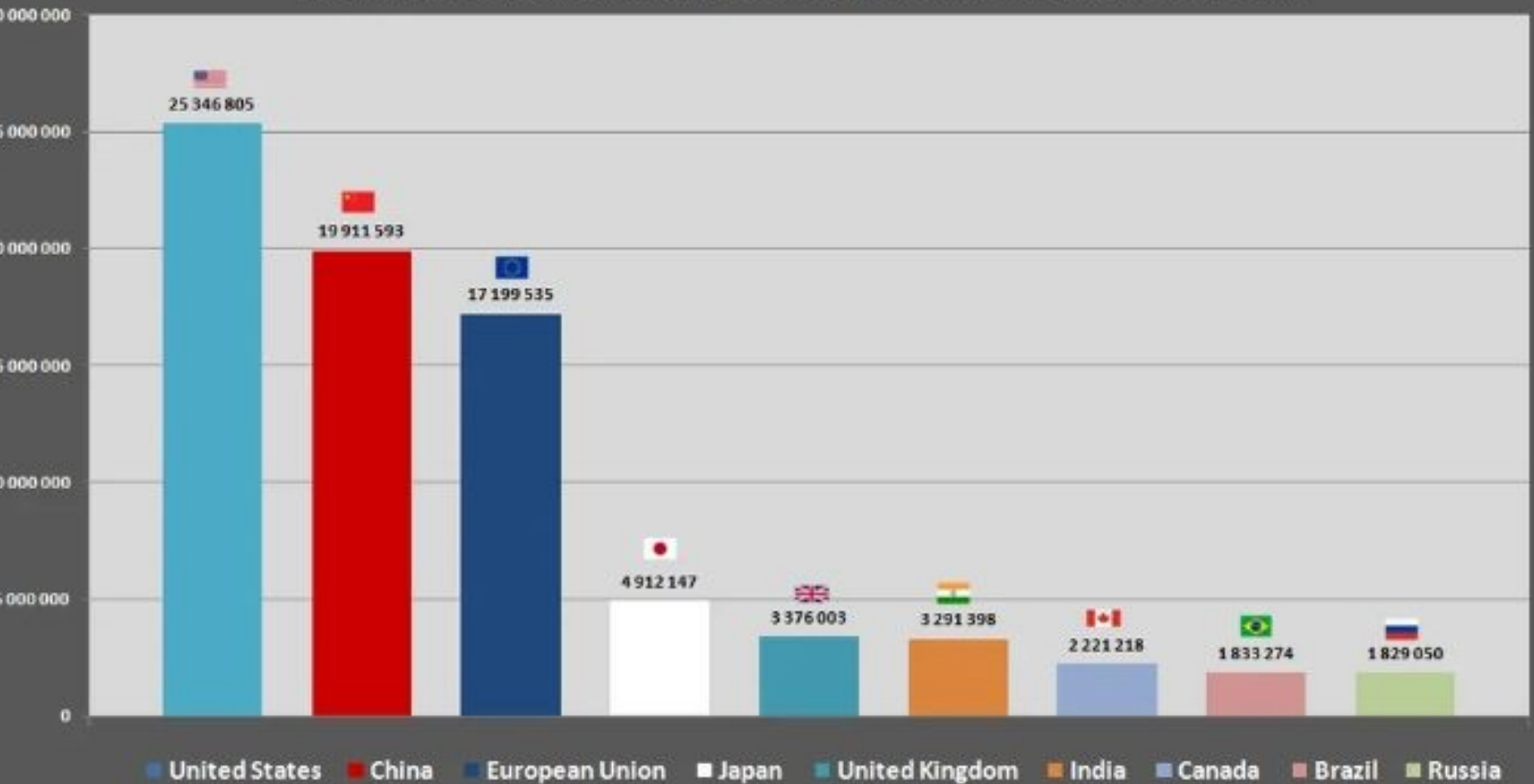
Listopad 2024

EU A HOSPODÁŘSTVÍ

- Největší "domácí" trh ve světě
  - Největší vývozce a dovozce
- EU je významnou světovou obchodní silou
- Jednotný trh s 27 členskými státy
- Pokud jde o zboží a služby, které produkuje (HDP), EU je třetí za Spojenými státy a Čínou
- V poslední dekádě poměrně malá dynamika růstu
- Liberálnější „dovnitř“ než navenek
- Pro EU je otevřenost trhu zdrojem síly
- Globalizace hraje důležitou roli

Nominal GDP (US\$ million) by country/political entity in the year 2022

Source: IMF World Economic Outlook Database, April 2022

PROČ POTŘEBUJEME OBCHODNÍ POLITIKU?

- Dva hlavní důvody:
  - 1) EU je hlavní světový hráč
  - 2) globalizace mění mezinárodní prostředí
- EU chce být úspěšná v celosvětovém měřítku
- Základem jednotného trhu jsou obecné zásady - volný pohyb zboží, služeb, lidí a kapitálu ("čtyři svobody")

EU JAKO SOUČÁST SVĚTOVÉ EKONOMIKY

- V roce 2007 představovala EU 30 % světového HDP
- V roce 2010 to bylo pouze 25,8 % světového HDP
- Nyní cca 16% - propad v důsledku Brexitu a nárůstu jiných částí světa
- V současné době poměrně malý růst – zbytek světa roste více

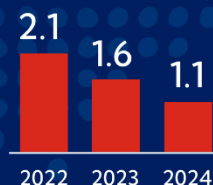
GROWTH PROJECTIONS BY REGION

GLOBAL GROWTH

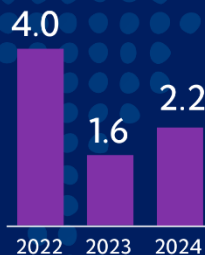

(Real GDP growth, percent)

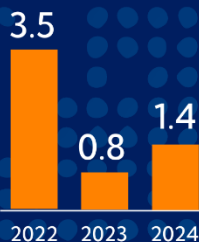
UNITED STATES

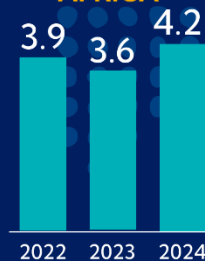
LATIN AMERICA & THE CARIBBEAN

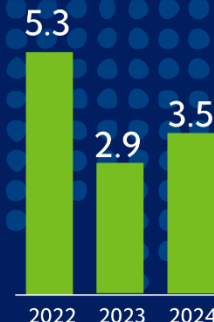
EURO AREA

SUB-SAHARAN AFRICA

MIDDLE EAST & CENTRAL ASIA

EMERGING & DEVELOPING ASIA

Source

IMF, World Economic Outlook, April 2023.

Note

Order of bars for each group indicates (left to right): 2022, 2023 projections, and 2024 projections.

EU - OBCHOD

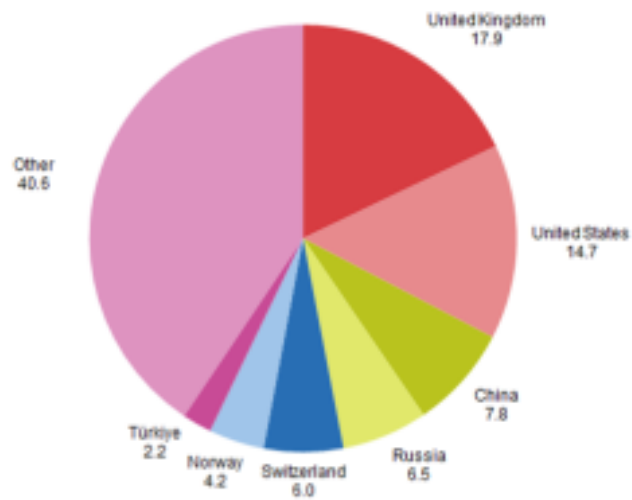
- S 7% světové populace představuje obchod se zbytkem světa okolo 15% celosvětového obchodu.
- Okolo 60% celkového obchodu EU se uskutečňuje s ostatními zeměmi EU
- EU je jedním z největších světových hráčů mezinárodního obchodu vedle USA a Číny

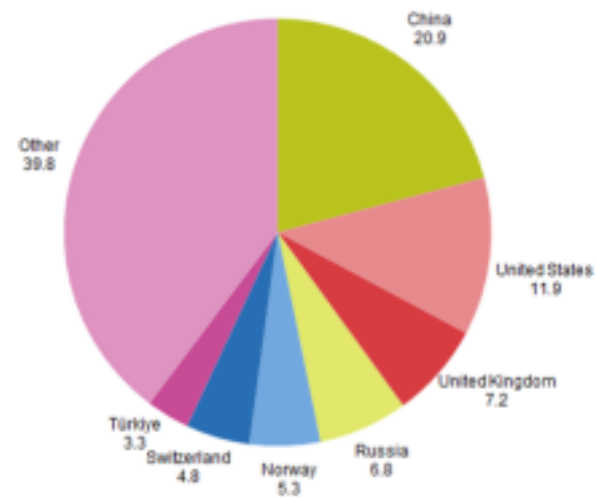
EU imports of goods, 2002 and 2022

(%)

2002

2022

Note: the figure shows the top seven partners with the highest value of exports in 2022

Source: Eurostat (online data code: DS-018995)

GLOBALNÍ SYSTÉM

- Světová obchodní organizace (WTO)
- Pravidla WTO pomáhají při otevření obchodních dohod mezi zeměmi.
- Obchodní politika EU se provádí výhradně na úrovni EU - Komise jedná jménem EU v rámci pravidel WTO
- Komise úzce spolupracuje s vnitrostátními vládami a Evropským parlamentem.
- Hlavním cílem je podpora globálního systému a přizpůsobení se celosvětovým změnám.

VOLNÝ TRH

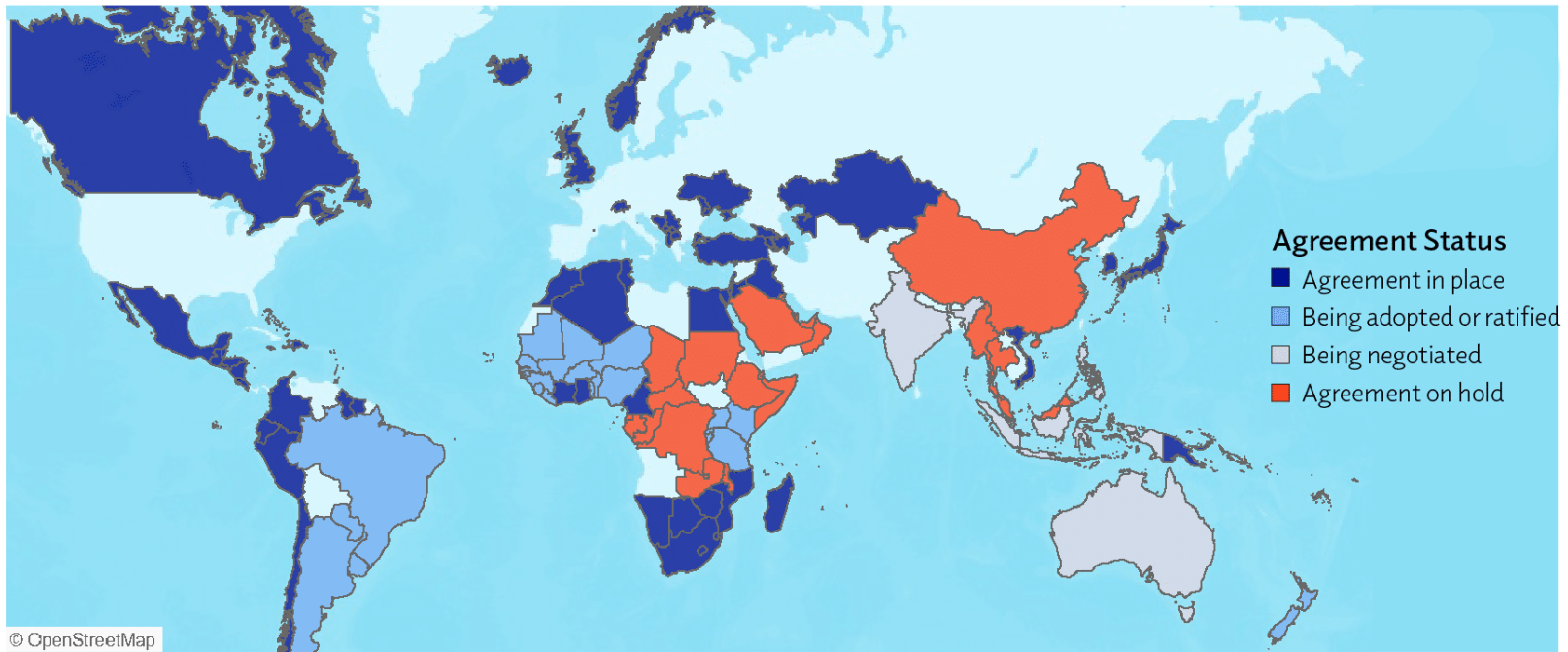
- Otevřený trh podporuje větší hospodářský růst a lepší pracovní místa.
- Liberalizace obchodu vytváří další příležitosti pro inovace a silnější růst produktivity.
- Přínosy volného obchodu:
  - nižší ceny,
  - větší výběr pro spotřebitele,
  - dovážené potraviny, spotřební zboží a komponenty pro výroby se stávají levnějšími.

The current status of EU free trade agreements

Status of EU trade agreements by whether they are in place, being ratified, currently under negotiation, or on hold

**UK IN A
CHANGING
EUROPE**

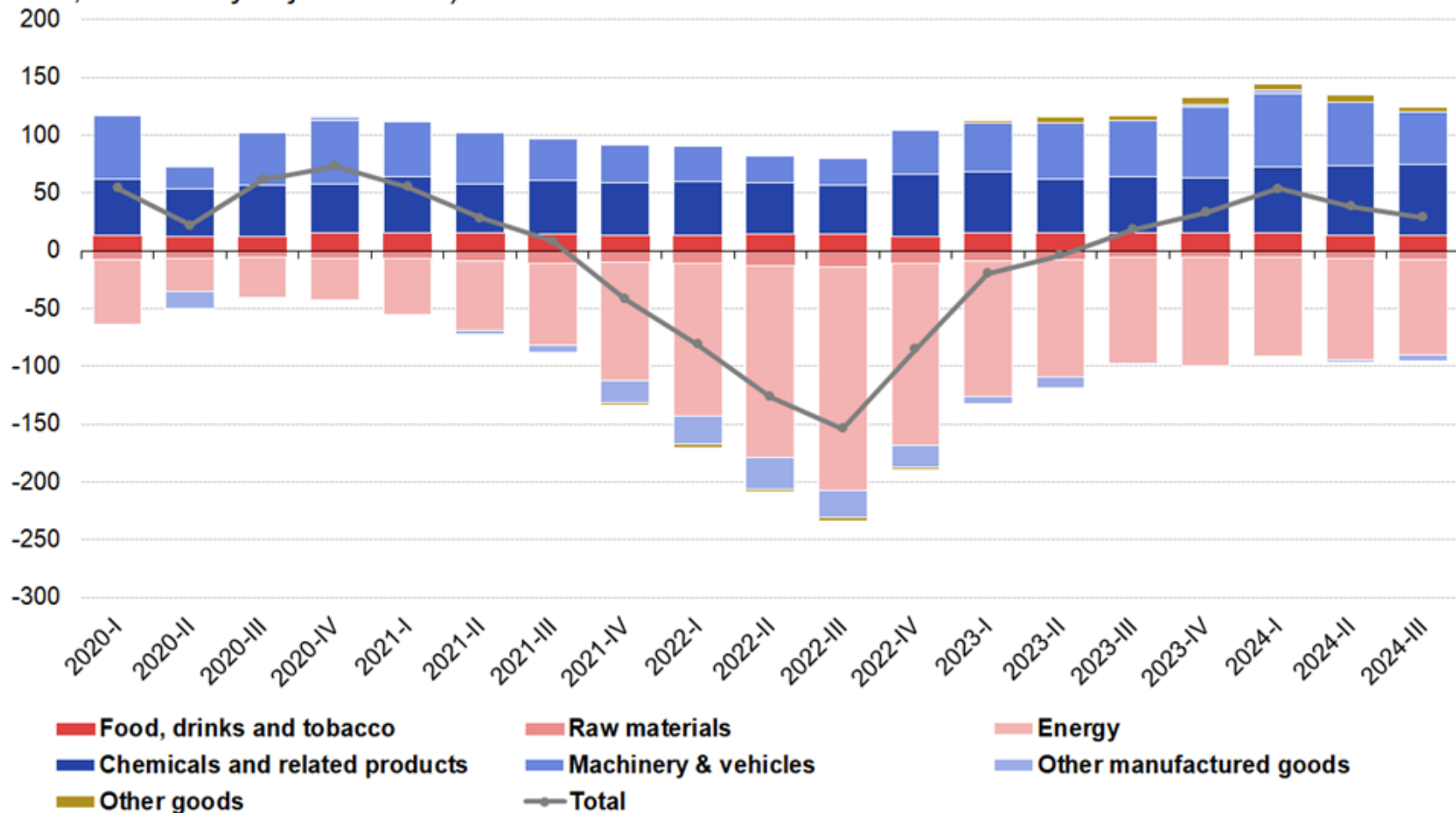

Source: European Commission

EU trade balance by product group, Q1 2020 to Q3 2024

(€ billion, seasonally adjusted data)

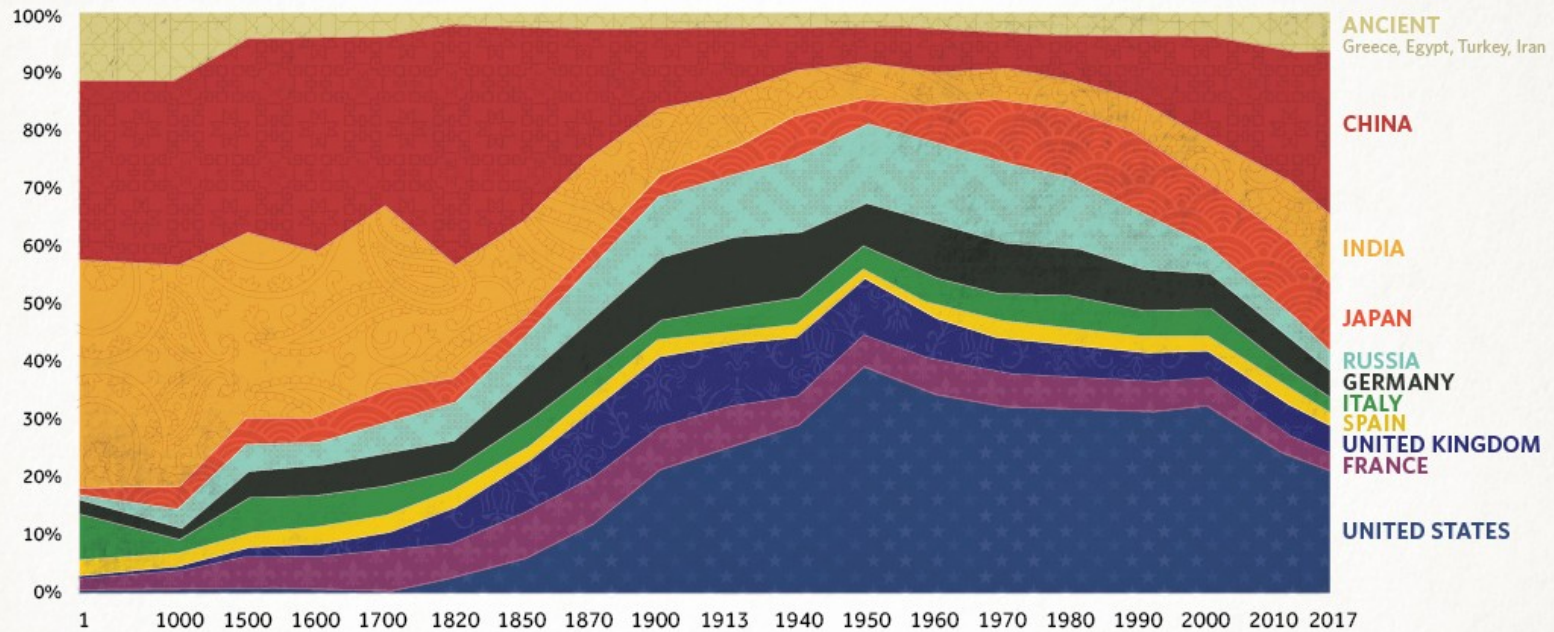

Source: Eurostat (online data code: ext_st_eu27_2020sitc)

2,000 YEARS OF ECONOMIC HISTORY IN ONE CHART

All major powers compared by GDP from the year 1 AD

SHARE OF GDP (WORLD POWERS)

HISTORICKÝ VÝVOJ

- Obchod byl hlavním důvodem pro založení EHS/ES/EU
- Na začátku integrace se obchodní politika dostala mezi výlučné nadnárodní kompetence
- Na počátku ES měla schopnost vyjednávat a prosazovat obchodní vztahy se zbytkem světa
- Problém "nových otázek" od 80. let - sdílené kompetence s národními státy, nové problémy

INSTITUCE

- Evropská komise
  - Komise jedná s obchodními partnery jménem EU
- Evropský parlament - Výbor pro mezinárodní obchod
  - Každoroční zasedání parlamentní konference o WTO
- Rada pro zahraniční věci (FAC)
  - Rada pro zahraniční věci odpovídá za vnější činnost EU, která zahrnuje obchod.

- + řádný legislativní postup

OBCHODNÍ POLITIKA EU

- EU řídí obchodní a investiční vztahy se zeměmi mimo EU prostřednictvím obchodní a investiční politiky EU.
- Obchodní politika je výhradní pravomocí EU - nikoliv jednotlivé členské státy
- Výlučné pravomoci EU se netýkají pouze obchodu se zbožím, ale také:
  - služeb
  - duševního vlastnictví
  - přímých zahraničních investic
- EU má výlučné pravomoci v některých dalších oblastech důležitých pro obchodní politiku - doprava, pohyb kapitálu atd.

LISABONSKÁ SMLOUVA

- Lisabonská smlouva měla významný dopad na obchodní politiku.
- Tři změny se přímo týkají obchodní politiky:
  - 1) EP jako spoluzákonodárce s Radou
  - 2) LS výslovně uvádí, že "přímé zahraniční investice" tvoří součást společné obchodní politiky EU.
  - 3) Hlasování kvalifikovanou většinou pro všechny aspekty obchodní politiky
    - Výjimky - závazky týkající se kulturních a audiovizuálních služeb; závazky týkající se sociálních, vzdělávacích nebo zdravotních služeb; a pokud je pro přijetí vnitřních pravidel - jednomyslnost.

POLICY-MAKING – VE ZKRATCE

- 4 etapy:

- 1) Návrh mandátu pro vyjednávání
- 2) Výběr vyjednávačů a vyjednání smlouvy
- 3) Ratifikace smlouvy (po vyjednávání)
- 4) Provádění a prosazování dohody

OBCHODNÍ POLITIKA

- EU je odpovědná za obchodní politiku svých členských zemí a jedná v jejich prospěch.
  - Členské země (vlády) nemohou jednat o bilaterálních dohodách s partnery mimo EU.
  - Obchodní dohody jsou hlavním nástrojem v rámci vnější činnosti
  - Cíle dohod o volném obchodu:
    - Otevřít nové trhy pro zboží a služby
    - Růst ochrany a příležitostí pro investice
    - Zjednodušení obchodování prostřednictvím snížení cel a byrokracie
    - Stanovení společných technických a hygienických norem
    - Větší jistota díky jasným pravidlům
    - Podpora udržitelného rozvoje prostřednictvím dialogu o sociálních a environmentálních otázkách.
-

INSTRUMENTY OBCHODNÍ POLITIKY

- Defenzivní - proti nekalým praktikám z jiných zemí
  - Antidumpingová opatření
  - Antisubvenční opatření
  - Záruky
- Proaktivní nástroje - Regulace obchodních překážek

OBCHODNÍ DOHODY

- Tři hlavní typy dohod:
- **1) Celní unie**
  - odstraňují cla v bilaterálním obchodě
  - stanovují společný celní sazebník pro zahraniční dovozce.
- **2) Dohody o přidružení, stabilizační dohody, (hluboké a komplexní) dohody o volném obchodu a dohody o hospodářském partnerství**
  - Odstraňují nebo snižují celní sazby v rámci dvoustranného obchodu.
- **3) Dohody o partnerství a spolupráci**
  - poskytují obecný rámec pro dvoustranné hospodářské vztahy
  - ponechávají celní sazebníky

TRADE FOR ALL – STRATEGIE EU

- Obchod pro všechny - obchodní a investiční strategie EU (říjen 2015)
- Strategie, která má zvýšit účinnost obchodních dohod a vytvořit více příležitostí - podpora pracovních míst v EU
- Zaměřuje se na malé a střední podniky
- 3 pilíře: účinnost, transparentnost a hodnoty
- Cíle:
  - Klade důraz na dokončení velkých probíhajících projektů, například jednání WTO v Dohá, TTIP, dohody o volném obchodu mezi EU a Japonskem a dohody o investicích mezi EU a Čínou.
  - Otevírá cestu novým jednáním (mimo jiné o dohodách o volném obchodu s Austrálií, Novým Zélandem, Filipínami a Indonésií) a plánuje prohlubování vztahů EU s africkými partnery.
  - Aktualizovace současné dohody o volném obchodu s Mexikem a Chile a celní unie s Tureckem.

CETA

- Komplexní hospodářská a obchodní dohoda (CETA) je obchodní dohodou mezi EU a Kanadou.
- CETA má za cíl propojit Kanadu a EU, usnadnit export zboží a služeb
- V září 2017 vstoupila CETA prozatímně v platnost - většina dohody nyní platí
- Problematické Valonsko, Rumuni a Bulhaři podmiňovali vízy

TiSA

- Dohoda o obchodu se službami (TiSA) je obchodní dohodou, která projednávána 23 členy WTO - včetně EU. Zúčastněné země tvoří 70% světového obchodu se službami.
- TiSA je dohoda o liberalizaci obchodu se službami
- TiSA se zaměřuje na otevírání trhů a zlepšování pravidel v oblasti licencí, finančních služeb, telekomunikací, elektronického obchodu, námořní dopravy a profesionálů, kteří se dočasně stěhují do zahraničí a poskytují služby.
- Otevřeno ostatním členům WTO
- Rozhovory začaly formálně v březnu 2013.
  - 22 kol v Ženevě
  - Žádná lhůta pro ukončení rozhovorů.
  - Prozatím nedosaženo ničeho

WTO

- Světová obchodní organizace (WTO) je celosvětová mezinárodní organizace zabývající se pravidly obchodu
- Založeno 1995 - dříve GATT (Všeobecná dohoda o clech a obchodu)
- Členství: 164 zemí
- Funkce: Správa obchodních dohod WTO, fórum pro obchodní jednání, řešení obchodních sporů, monitorování národních obchodních politik, technická pomoc a školení pro rozvojové země, spolupráce s dalšími mezinárodními organizacemi

EU A LIBERALIZACE SVĚTOVÉHO OBCHODU

- EU jako "šampión multilateralismu,,
- "Vše kromě zbraní" - preferenční přístup k 48 nejméně rozvinutým zemím
  - poskytuje úplný bezcelní a bezkvótový přístup na jednotný trh EU pro všechny produkty (kromě zbraní).
- CAP jako stále velký problém - velmi těžké vyřešit

SPORY PŘED WTO

- Řešení obchodních sporů je jednou z hlavních činností WTO.
- Spor se objevuje tehdy, když se členská vláda domnívá, že další členská vláda porušuje dohodu nebo závazky WTO
- Od roku 1995 přes 500 sporů
- EU často žalobce a žalovaný

WTO Members Most Involved in Disputes, 1995-2017

Source: WTO.

COUNCIL on
FOREIGN
RELATIONS

BANÁNOVÉ VÁLKY

- Unie chtěla ochránit malé pěstitele v bývalých koloniích v Africe a Karibiku.
- 2012 - Zástupci EU a deseti latinskoamerických zemí (Brazílie, Kolumbie, Costa Rica, Ekvádor, Guatemala, Honduras, Mexiko, Nikaragua, Panama, Venezuela) podepsali dohodu, která ukončila dvě dekády trvající spor o výši dovozních cel EU na banány.

HORMONE BEEF

- Letitý spor o hovězí maso – v USA užívány růstové hormony – EU zakazuje
- Dostalo se před WTO
- WTO rozhodla, že není dostatek důkazů, že by škodilo
- Spor se ale táhl dál, vyřešeno 2019 navýšením kvót pro USA, ale na nehormonové maso

G20

- 20 hlavních ekonomik na světě
- Od roku 2009 nahrazuje skupinu G8 jako hlavní ekonomickou radu důležitých ekonomik
- 19 zemí plus EU
- EU je jediným nestátním účastníkem mezi nejvýkonnějšími ekonomikami světa
- EU častěji nechává své členy mluvit, raději koordinuje pozice a zastupuje zájmy zemí v bloku, které nemají místo
- Různící se pohledy EU, USA, Čína

